



Výstavou ARS LITURGICA – Zlatníctvo v službách liturgie oslávi SNM Deň a Noc múzeí

**Novozrekonštruovaná Klenotnica Bratislavského hradu odkryje poklady
z celého Slovenska**

TLAČOVÁ SPRÁVA

Bratislava, 14. mája 2010 – Už zajtra 15. mája 2010 bude mať verejnosť opäť po dvoch rokoch možnosť vojsť do Klenotnice Bratislavského hradu, ktorého obnova naďalej pokračuje. Nájde tu výstavu ARS LITURGICA – Zlatníctvo v službách liturgie, ktorú pripravilo Slovenské národné múzeum-Historické múzeum v spolupráci s Národnou radou Slovenskej republiky a Konferenciou biskupov Slovenska. Výstavou organizátori oslávia Medzinárodný deň múzeí, ktorý pripomína populárne podujatie Noc múzeí a galérií realizované tento rok 15. mája. Zároveň je výstava jedným z hlavných podujatí Roka kresťanskej kultúry 2010.

Klenotnica Bratislavského hradu už pred rekonštrukciou ukrývala poklady. Až do roku 2008 bola v týchto priestoroch sprístupnená výstava Slovenského národného múzea *Klenoty dávnej minulosti Slovenska* prezentujúca najvýznamnejšie archeologické nálezy. Poklady budú v Klenotnici opäť – tentoraz sú dovezené zo 40 inštitúcií, farností a kostolov veľkých miest i malých obcí celého Slovenska. Výstava predstaví spolu 112 sakrálnych klenotov – kalichov, cibórií, monštrancií, kadidelníc, svietnikov, relikviárov a iných predmetov vyrobených výlučne z drahých kovov – zlata a striebra. Všetky sú ukážkou remeselnej virtuozity zlatníckych majstrov.

Liturgické predmety sú prezentované chronologicky od 14. storočia po súčasnosť. Vývoj zlatníckeho umenia demonštrujú autorky výstavy Alena Piatrová a Ingrid Štibraná na príkladoch, vďaka ktorým si návštevník môže ľahšie uvedomiť postupné zmeny tvarov, techník a výzdoby. Svojimi liturgickými predmetmi sú zastúpené všetky majoritné kresťanské cirkvi pôsobiace na území Slovenska, teda Rímskokatolícka, Evanjelická a. v., Reformovaná kresťanská cirkev, Gréckokatolícka a Pravoslávna.

Výstava je výnimočná aj tým, že každý predmet v sebe skrýva časť histórie: hľadeli naň tisíce a tisíce ľudí, dotýkali sa ich stovky farárov, slúžili pri mnohých bohoslužbách. Na rozdiel od mnohých iných exponátov vystavovaných bežne v múzeách, predmety prezentované na výstave *ARS LITURGICA – Zlatníctvo v službách liturgie* sú stále používané. Boli vyňaté zo svojho sakrálneho prostredia, aby ich vystavením mali návštevníci možnosť vnímať najmä ich umelecko-remeselnú stránku.



Rok 2010 bol vyhlásený za Rok kresťanskej kultúry. Cieľom tohto podujatia, ktoré bolo iniciované Konferenciou biskupov Slovenska a Ekumenickou radou cirkví je reflexia európskych kresťanských koreňov v konfrontácii so smerovaním kultúry, umenia a spoločnosti. Ambíciou výstavy *ARS LITURGICA – Zlatníctvo v službách liturgie* je k tejto reflexii prispieť. Želaním autorov a organizátorov výstavy preto je, aby prehliadka bola pre každého návštevníka nielen hlbokým estetickým, ale aj duchovným zážitkom.

Prví záujemcovia o návštevu výstavy v novozrekonštruovanej Klenotnici Bratislavského hraduvidia liturgické poklady už 15. mája 2010, počas Noci múzeí a galérií 2010. Kultúry chtivá verejnosť má v tento deň možnosť prežiť celý deň v bratislavských múzeách a galériách na 70 výstavách a expozíciách a 100 rôznych podujatiach. Stačí pritom zaplatiť len raz v prvom navštívenom múzeu a do ďalších vyše tridsiatich inštitúcií už môže návštevník vojsť zdarma.

Výstava *ARS LITURGICA – Zlatníctvo v službách liturgie* bude počas Noci múzeí a galérií sprístupnená od 10.00 do 24.00 hod. Po tomto podujatí bude výstava sprístupnená denne okrem pondelka od 10.00 do 18.00 hod až do konca apríla 2011.

Názov výstavy: ARS LITURGICA – Zlatníctvo v službách liturgie

Trvanie: 15. 5. 2010 – 30. 4. 2011

Miesto: Klenotnica Bratislavského hradu

Organizátori výstavy: Slovenské národné múzeum-Historické múzeum, Národná rada Slovenskej republiky, Konferencia biskupov Slovenska

Výstava realizovaná s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Výstava je súčasťou podujatia Rok kresťanskej kultúry 2010.

Komisár výstavy: Branislav Panis

Autorky výstavy: Alena Piatrová, Ingrid Štibraná

Fotograf: Pavol Breier

Generálny partner SNM: Poštová banka

Mediálni partneri: Slovenský rozhlas, Denník SME, tasr, akzentmedia, zoznam.sk, muzeum.sk, bigmedia, Fan v Bratislave, TV LUX, Katolícke noviny, Evanjelský posol spod Tatier, Tour 4 you – Prešporáčik, kamdomesta, in.ba, Twin City Journal

www.snm.sk / Historické múzeum

Kontakt pre médiá: Markéta Plichtová, marketa.plichtova@snm.sk,
0905 872 229, 02/204 69 104



ARS LITURGICA – Zlatníctvo v službách liturgie

Niekoľko Naj...

Najstarší predmet

Kalich z polovice 14. storočia, ktorý dnes vlastní Evanjelický cirkvený zbor v Štítniku. Je vyrobený zo striebra a emailu.

Najmladší predmet

Kalich s paténou (1995), ktorý daroval pápež **Jána Pavla II.** Nitrianskej diecéze pri svojej návšteve Slovenska. Kalich je zo zlata.

Najzaujímavejší osud

V SNM-Historickom múzeu v Bratislave sa verejnosti po prvý raz prezentuje efektný **secesný „andrášiovský“ kalich s paténou z roku 1904** ako v súčasnosti jediná známa liturgická nádoba zo zlata v našich štátnych umeleckých zbierkach. Objednávateľ gróf Dionýz Andráši (Andrássy) ho nechal zhotoviť zo zlatých šperkov, ktoré za života nosila jeho manželka Františka. Kalich mal byť používaný výlučne pri slúžení výročných zádušných omší na pamiatku Františkinej smrti, teda vždy 26. októbra, v Mauzóleu Andrássovovcov v Krásnohorskom Podhradí (dnes SNM-Múzeum Betliar). Jeho autor, popredný mníchovský zlatník a akademický profesor Adolf Mayrhofer (1864 – 1929) súčasne vytvoril aj 18-dielnu kompletnú oltárnu súpravu z čiastočne pozláteného striebra a translucidného emailu v hodnote 50 000 mariek. Niekoľko predmetov tejto andrášiovskej liturgickej súpravy je spolu s kalichom vystavených v samostatnej vitríne.

Najvyšší predmet:

Monštrancia z Prievidze vysoký 116,5 cm

Predmet zaujímavý prevedením

Miniatúrne a zároveň veľmi precízne v technike zlatníckeho filigránu spracovaný kríž na požehnávanie, nazývaný **"atónsky kríž"**, koniec 18. stor., v ktorom sú vsadené drobné ažúrované drevené "tehličky" pospájané kožou. Kríž je vysoký 21,5 cm a pochádza z Pravoslávnej cirkevnej obce v Komárne.